

Luku 14

Pohjoismaat ja Baltia – yhteistyötä yli rajojen

Oppikirjan sivut 121-125

Nyt ja kotiin:

14. Pohjoismaat ja Baltia - yhteistyötä yli rajojen (s. 121- 125)

- **Tehtävät 1-3, pedanet.**

Pohjoismaat ja Baltian maat

	Itsenäistynyt	Liittynyt EU:hun	Liittynyt Natoon	Väkiluku, milj. (2019)	BKT/hlö, \$ (2020)	Eliniänodote (2021)	Naisia kansanedustuslaitoksessa, % (2021)	Kaupunki-väestön osuus väestöstä, % (2020)	Pinta-ala (km ²)	Väestötiheys, hlö/km ² (2019)	Valtionjohtaja (2022)	Erityispiirre/piirteet muihin verrattuna
Suomi	1917	1995	2024	5,6	48745 (14.)	82	46,0	85,7	338 465	16	Presidentti	itäisin
Ruotsi	(1523)	1995	2023	10,2	52274 (11.)	83	47,0	88,5	450 295	25	Kuningas	suurin, väkirikkain
Norja	1905	-	1949	5,4	67330 (5.)	82	44,4	83,7	323 808	17	Kuningas	pohjoisin
Tanska	ennen v. 965	1973	1949	5,8	61063 (7.)	81	39,7	88,4	43 094	130	Kuningatar	vanhin, pienin pinta-ala ja tihein asutus
Islanti	1918	-	1949	0,3	59270 (9.)	83	39,7	94,0	103 000	3	Presidentti	läntisin, pienin väkiluku ja harvoin asutus
Viro	1918/1991	2004	2004	1,3	23027 (34.)	78	27,7	69,6	45 339	29	Presidentti	paras PISA-tulos (2018)
Latvia	1918/1991	2004	2004	1,9	17726 (42.)	75	29,0	68,5	64 589	30	Presidentti	nuorin
Liettua	1253/1918/1990	2004	2004	2,8	20234 (38.)	76	27,7	68,5	65 302	43	Presidentti	eteläisin

Pohjoismaiden ja Baltian maiden ratkaisut:

- **Suomi EU:n jäsen, liittyi 1995. Pohjoismaista ainoa, jolla euro käytössä. Suomi liittoutumaton (2023 asti).**
- **Ruotsi liittyi myös 1995. Ei euroa (vaikka pitäisi). Ruotsi liittoutumaton (vielä).**
- **Tanska liittyi ensimmäisenä jo vuonna 1973. Ei euroa, eikä tarvitsekaan (jos ei halua). NATO-jäsen.**
- **Norjassa on järjestetty kansanäänestys EU:hun liittymisestä kahdesti (1972 ja 1994), mutta EI. NATO-jäsen.**
  - **Norjan hyvä talous erityisesti runsaiden öljyvarantojen ansiosta suo sille taloudellista liikkumavaraa ja itsenäisyyttä.**
- **Islannissa suhtautuminen EU:iin on ollut pääosin kielteistä. Islanti haki EU-jäsenyyttä vuonna 2009, mutta perui hakemuksensa (v. 2014). NATO-jäsen.**
- **Kaikki Pohjoismaat kuuluvat Schengen-alueeseen!**
- **Kaikki Pohjoismaat kuuluvat NATO:oon!**
- **Baltian maat itsenäistyivät 1990-l, EU+€ ja NATO 2004**

Muuta Baltian maista:

- **Baltian maissa:**

- Kuollaan aikaisemmin
- Ollaan köyhempiä
- Ollaan epätasa-arvoisempia
- Ollaan maalaisempia

Tehtävä 1. Anna esimerkkejä

a) pohjoismaisesta yhteistyöstä

- Pohjoismaiden neuvosto on kansanedustajien yhteistyöelin. Se tekee aloitteita ja suosituksia yhteistyön kehittämiseksi.
- Pohjoismaiden ministerineuvosto on hallitusten välinen yhteistyöelin. Kunkin aihealueen ministerit tapaavat toisensa noin kaksi kertaa vuodessa.
- Yhteispohjoismainen neuvontapalvelu edistää opiskelua ja työntekoa Pohjoismaiden välillä.
- Passi- ja viisumivapaus helpottaa maasta toiseen liikkumista.
- Korkeakoulut tekevät yhteistyötä ja esim. suomalaisten opiskelu Ruotsissa on yleistä.
- Kansalaisjärjestöt edistävät Pohjoismaiden yhteistyötä monin tavoin. Esimerkiksi PohjolaNorden järjestää erilaisia keskustelufoorumeita ja kursseja ja tukee opiskelua eri Pohjoismaissa.
- Pohjoismaat ovat sopineet keskenään monia erilaisia puolustusyhteistyösopimuksia, kuten Nordefco-sopimuksen.

Tehtävä 1. Anna esimerkkejä

b) Pohjoismaiden ja Baltian maiden välisestä yhteistyöstä.

- **Pohjoismaiden ministerineuvostolla on toimisto kaikissa Pohjoismaiden ja Baltian maiden pääkaupungeissa. Ne pyrkivät edistämään yhteistyötä yhdessä suurlähetystöjen kanssa.**
- **Tärkeä yhteistyön aihealue on digitalisaatio. Sen avulla yritetään helpottaa mm. maasta toiseen matkustamista ja kansalaisten osallistamista.**
- **Kansalaisjärjestöjen toiminta on tärkeä osa yhteistyötä.**
- **Pohjoismaat ja Baltian maat tekevät yhteistyötä monella konkreettisella tavalla. Ne esim. torjuvat eläintauteja ja kehittävät sään ennustamista yhdessä.**
- **Yhteistyötä tehdään myös investointien rahoittamisessa. Pohjoismaiden Investointipankki on Pohjoismaiden ja Baltian maiden omistama yhteinen rahoituslaitos.**

Tehtävä 2. Miksi Suomelle on tärkeää tehdä yhteistyötä Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa (muutama asia).

- **Mailla on samanlainen arvopohja kuin Suomella. Yhteistyöllä voidaan edistää esim. demokratiaa ja oikeusvaltioperiaatetta.**
- **Yhteistyö rajanaapureiden tai muiden Itämeren piirissä olevien maiden kanssa on lähtökohtaisesti järkevää.**
- **Esimerkiksi työntekijöiden ja opiskelijoiden liikkumisen vapaus on tärkeä asia Suomelle.**
- **Yhteistyön avulla hyvät käytänteet ja ideat leviävät.**
- **Itämeren suojelu ja ylipäätään ympäristönsuojelu edellyttävät kansainvälistä yhteistyötä.**
- **Maat kuuluvat samoihin järjestöihin kuin Suomi (EU ja Nato – jos Ruotsin hakemus hyväksytään). Valtioiden välisellä yhteistyöllä voidaan edistää asioita järjestöissä.**
- **Yhteistyö lisää Suomen turvallisuutta. Yhteistyöllä voidaan torjua Venäjän aiheuttamaa uhkaa ja ehkäistä kansainvälistä rikollisuutta.**